

Veliká nouze lidstva

Biblistika | 5.1.2011 @ 4.10

Tuto práci jsem vypracoval do volitelného předmětu *Paul's Salvation Letters: Galatians and Romans (BIB1073)*. Shrnuje několik teologických postřehů, které jsem v poslední době ... postřehl.

Osnova

1. Konflikt mezi spravedlností a láskou
2. Ospravedlnění (3,24)
 - a. Ospravedlňování
 - b. Zadarmo
 - c. Milostí
3. Vykoupení
 - a. Význam vykoupení
 - b. Cena za vykoupení
 - c. Výsledek vykoupení
4. Smírná oběť
 - a. Koncept „smírné oběti“ (3,25)
 - b. Den smíření (Lv 16)
 - c. Příkrov schrány, slitovnice a smírná oběť (Žd 9,5)
5. Nezbytnost víry (3,22–31)

1. Konflikt mezi spravedlností a láskou

Bůh, v něhož věříme, je svrchovaný Stvořitel všeho, co je. On povolává v bytí to, co není (Ř 4,17), a Jeho výroky platí pro celé lidstvo napříč časem. Boží plán nelze pochopit představou lineárního děje. Proto vykreslím představu jinou.

Bible nám říká, že Bůh stvořil člověka. Boží záměr s člověkem byl lidskou vinou zmařen a osud lidstva odkloněn na alternativní, méně šťastnou dráhu. V tomto momentě Bůh učinil nečekané: Neoplatil člověku zlým za zlé, ačkoli ten už nemohl být v Jeho přítomnosti. Místo toho zahájil proces, jemuž se v teologii říká „dějiny spásy“.

Vším, co Bůh kdy učinil nebo vyřkl, vzkazuje člověku: Člověče, beze mne zahyneš, proto se přiblíž ke mně. Toto vzkázal člověku i skrze Zákon, čili kontrastní prvek, jehož úlohou je uvědomit člověka o jeho smrtelné nouzi. Velkou potřebu lidstva naplnil Bůh v Ježíši Kristu. Ten totiž zemřel na kříži a přemostil propast mezi Bohem a člověkem. On vytvořil novou možnost: Žít podle původního Božího plánu i v mantinelech alternativního osudu světa.

Řekneš mi: Kristus přemostil propast. Dobrá. Ta zde ale byla dávno před Kristem, před rokem +/- 33! Všichni, kdo žili před ním, museli v překonávání této propasti pomoci sami!

Co je však podmínkou spasení? Pouze víra! A na kterém příkladě popisuje apoštol Pavel ospravedlnění z víry? Na příkladu Abrahama a Davida ve čtvrté kapitole listu Římanům! Abraham uvěřil Bohu (srov. Žd 11,1 s Ř 4,18–22), protože byl ospravedlněn dávno před Kristem za stejných okolností jako my, kteří doufáme v Pána Ježíše. Pokud by byl Abraham ospravedlněn z víry bez Krista, pak byla Kristova smrt zbytečná stejně jakoby byl ospravedlněn ze skutků Zákona. Obě možnosti jsou s ohledem na kristocentrický kontext Pavlova učení i osobního svědectví (Sk 9,1–5) nepřijatelné.

Karl Barth ve svém výkladu listu Římanům zjišťuje, že „bezhrášnost, spravedlnost existovala i v Izraeli vždy jen ‚mimo zákon‘, tj. ne jeho plněním ze strany lidí (k němuž nikdy nedošlo!), nýbrž jako spravedlnost těch, kteří ve svědectví zákona poznali a uchopili objektivní právní důvod, který má Bůh k tomu, aby jim odpouštěl hříchy.“ [1]

Vidíme tedy, že spravedlnost nikdy nebyla v konfliktu s Boží láskou, neboť byla Božím nástrojem v dějinách spásy, které láska zaručuje, a že Bůh ve své lásce netouží po ničem jiném, než aby mu člověk mohl být blíž. Vždyť právě blízkost Bohu je věčným smyslem bytí člověka (J 17,3).

2. Ospravedlnění (3,24)

... jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši. (Římanům 3,24)

A. Ospravedlňování

Ospravedlnění je odpověď na výše zmíněnou Velkou nouzi lidstva. Člověka ospravedlňuje Bůh skrze víru v Ježíše Krista, čili víru v to, že On je opravdu ta platná Cesta k Bohu a jediný způsob, jak se mu přiblížit. Člověk je faktem víry ospravedlňován ze své předchozí nevěry a tudíž ze všech hříchů, které tato nevěra zapříčinila. Jakmile je ospravedlněn z příčiny hříchu, hříchy samotné se mu nepočítají.

B. Zadarmo

Toto ospravedlnění nestojí vůbec nic. Kdyby totiž stálo, byl by Kristův kříž uveden do rozpaků jako neschopný zajistit člověku úplné spasení (Ga 2,21).

Namítneš: Není přece sama víra také skutek? Vždyť kříž není dokonalý, neboť nedokáže spasit nevěřícího. A máš i nemáš pravdu, neboť víry je ke spasení zapotřebí, avšak jen proto, že víra samotná je prosté vydání se do ruky neviditelného Boha a přijmout zaslíbení, která jsou v Kristu na dosah.

C. Milostí

Boží milost, to je důvod všeho Božího jednání s člověkem. Příčina kalvárie, počátek ospravedlnění, posvěcení i konečného spasení věřících.

3. Vykoupení

A. Význam vykoupení

Vykoupení znamená, že za člověka bylo zapláceno. Boží spravedlnost z víry není žádná amnestie, čili jakoby politické gesto, kterým si Bůh vylepšuje veřejné mínění. Je to kauce, zaplacení ohromné ceny za překročení ohromné propasti mezi Bohem a člověkem.

B. Cena za vykoupení

Jak jsem zmínil výše, člověk za ospravedlnění neplatí nic. Je to proto, že Boží vykoupení je úplně dokonalé. Opět proto zdůrazňuji: Vykoupení, to není amnestie. Nemluvíme o Božím manýru, o nebeské kratochvíli. Bůh zmařil svůj vlastní život, aby člověk mohl žít. Cena za vykoupení byla extrémně vysoká. A Ježíš neváhal.

C. Výsledek vykoupení

Výsledek vykoupení je nasnadě: Člověk je vykoupen ze všeho, co by mu bývalo znemožňovalo přístup k Bohu. Proto se lidé obracejí, jsou posvěcováni skrze Ducha svatého, proto Církev stále žije, proto čeká Boží lid slavná budoucnost v nebeském království, proto docházejí cíle víry všichni, kdo zesnuli v Pánu.

4. Smírná oběť

A. Koncept „smírné oběti“ (3,25)

Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní smrtí se stal smírnou obětí pro ty, kdo věří. Tak prokázal, že byl spravedlivý, když již dříve trpělivě promíjel hříchy. (Římanům 3,25)

Příčinou hněvu bývá nespravedlnost. A tak povstal Boží hněv proti všemu, co se nespravedlnosti dopustili porušením Božího práva na uskutečnění Jeho plánu s lidstvem. Boží hněv je sám o sobě oprávněný a Bůh je neměnný. Jediný možný způsob smíření hněvu je náprava, avšak křivdu, která zhatila Boží plán, může odčinit pouze sám Bůh.

Proto se Bůh přidal na stranu lidí, aby jim posloužil jako smírná oběť za hřích lidstva a aby každý, kdo se k této oběti přizná, byl zproštěn té staré viny za křivdu spáchanou lidstvem v ráji.

B. Den smíření (Lv 16)

Velkou potřebu lidstva upravit vztah s Bohem zjevil Bůh Izraelcům. Ti o svém Dni smíření obětí nevinného zvířete uskutečňovali předobraz oběti Kristovy. Tyto oběti samy o sobě, přinášené každoročně znovu a znovu, nemohou nikdy dokonale očistit ty, kdo s nimi přicházejí. Naopak, obětmi se hřích připomínal, aby byla zdůrazněna potřeba lidstva a aby vynikla oběť Ježíše Krista, která má jako jediná ze všech kdy uskutečněných smírných obětí moc smýt hřích lidstva (Žd 10,1-10). [2]

C. Příkrov schrány, slitovnice a smírná oběť (Žd 9,5)

Pojem „smírná oběť“ ve verši 3,25 je připomenutím starozákonního obětního systému, zvláště pak příkrovu schrány úmluvy, nad nímž se zjevoval sám Hospodin (Lv 16,2). Slovo, které se zde překládá jako „smírná oběť“ (řec. hilasterion), se v knize Židům (verš 9,5) překládá jako „slitovnice“. [3]

Ačkoli se tato souvislost jeví jako zmatení pojmů, v perspektivě evangelia je zjevná. Slitovnice čili příkrov schrány čili smírná oběť je v principu Boží pozice, v níž přijímá oběť a tedy odpouští hřích. Avšak v kalvárii je Bůh a oběť jedno, proto i Boží pozice a smírná oběť jsou v Kristu totožné, neboť Bůh ve své podstatě přijímá sám sebe.

5. Nezbytnost víry (3,22–31)

K evangeliu Pána Ježíše Krista nelze nic přidat. Není žádná ctnost, ani kvalita, žádná výbornost člověka, která by mohla doplnit či nahradit význam Božího počínu smírné oběti k překlenutí propasti mezi Bohem a člověkem. Celý svět je tedy dokonale usmířen s Bohem.

Aby se však mohl člověk zmocnit toho dědictví věčného života s Bohem, které Kristus zanechal, musí se k němu přiznat. Tehdy teprve nabývá spasení právní platnosti. Proto Pavel v desáté kapitole píše, že spravedlnost založená na víře se nestará o ohromné skutky a mystické hlubiny. Místo toho srdcem věří a ústy vyznává Ježíše Krista jako vzkříšeného Pána. (Ř 10,6–11)

A taková naděje, takové doufání v Boha jistě nebude zahanbeno.

Zdroje

[1] BARTH, Karel; Stručný výklad listu Římanům, ISBN 80-7017-000-X; s. 48

[2] STAMPS, Don; Studijní Bible s výkladovými poznámkami; článek „Den smíření“, s. 203

[3] LASLEY, William F.; Independent Study Textbook of BIB1073; s. 179

<https://selah.diet/biblistika/velika-nouze-lidstva/>